

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه علوم پزشکی
خدمات بهداشتی درمانی تبریز

مرکز توسعه و هماهنگی پژوهش دانشگاه علوم پزشکی تبریز

RDCC

Writing an Effective

Statement of problem

Dr. Leila Nikniaz

Assistant professor

Health Management Research Center

Tabriz University of Medical Sciences

مراحل انجام یک تحقیق علمی

- محدودیت ها و مشکلات
- ملاحظات اخلاقی
- جدول گانت اجرایی
- منبع نویسی
- بودجه بندی
- ❖ تصویب طرح پژوهشی
- ❖ اجرا
- ❖ تجزیه و تحلیل داده ها
- ❖ ارائه گزارش نهایی طرح
- انتخاب موضوع
- بیان مساله
- مروری بر متون
- اهداف، فرضیات و سوالات
- تبیین و تعریف متغیرها
- نوع و روش مطالعه
- جامعه پژوهش و حجم نمونه
- روش نمونه گیری
- ابزار گردآوری داده ها
- پایایی و روایی ابزار گردآوری

آغاز تحقیق

جان دیوئی معتقد است: "اولین مرحله تحقیق احساس وجود یک مشکل است؛

به این معنی که پژوهشگر در کار خویش با مانع یا مشکلی روبرو شده است، در حل آن ابهام یا تردید دارد و

نمی تواند در مقابل آن ساکت بماند."

مسأله :

- **مسأله یا مشکل** پدیده ای است غیرعادی، که در روند کار سیستم وجود دارد و چون اختلال و بی نظمی ایجاد می کند سبب افت یا کاهش کمی و کیفی جریان کارها و بازده سیستم می گردد.
- **مسأله یا مشکل** عبارت است از شکاف بین وضعیت موجود و آنچه باید باشد. (GAP)

روش های پیدا کردن مساله

روش های غیرفعال

- > کنترل و ارزیابی توسط سرپرستان
- > بازرسی
- > واقعه بحرانی
- > بروز شکایت و انتقاد

روش های پیدا کردن مساله

روش های فعال

> ساده کردن کارها

> کنترل آماری

- مقایسه آمار ادواری
- مقایسه با سایر سازمانها
- مقایسه با شاخص ها

روش های پیداکردن مساله (ادامه)

نیازسنجی

- > مصاحبه افراد کلیدی
- > مصاحبه گروهی
- > مشاهده مستقیم

روش های پیداکردن مساله (ادامه)

- استفاده از تجارب
- استنتاج از نظریه ها و فرضیه ها
- استفاده از متون درسی و مجلات تخصصی
- دولت ها ، دانشگاه ها و موسسات پژوهشی خصوصی

چرا به بیان مسئله نیاز داریم

- به خود و خواننده تحقیق نشان دهیم که چرا تحقیق مان مهم است؟
- ابعاد تحقیق را روشن کنیم.
- خलाهای علمی موجود در آن زمینه را پر رنگ نمودن و هنرمندانه نشان دهیم که نتایج تحقیق مان چگونه در پاسخ به خلاهای موجود می تواند موثر باشد.
- کلمات و واژه های تخصصی و یا خاص در تحقیق خود را بیان نماییم.

بیان مسأله تحقیق

◉ در بیان مسئله نکات زیر آورده می شود:

الف - اطلاعات زمینه ای

ب - توصیف دقیق مسأله

- نحوه بروز یا وقوع

- وسعت و شدت

- عوامل دخیل در بروز مسأله

- نحوه برخورد فعلی با مشکل

ج - اهمیت، **GAP** و هدف

- چه نتایجی از حل مشکل انتظار می رود.

بررسی مکمل یاری پروبیوتیک در مادران شیرده بر برخی از فاکتورهای ایمنی و آنتی اکسیدانی شیر مادر و رشد شیرخواران

اهمیت شیر مادر از دیدگاه WHO، درصدی از شیرخواران که از شیر مادر تغذیه می کنند، اجزای شیر مادر و اهمیت آنها در رشد شیرخواران اجزای شیر مادر تحت تاثیر رژیم مادران. استفاده مادران از مکمل های رژیمی مختلف. یکی از مکمل ها پروبیوتیک ها هستند

زمینه، مقدمه
یا اهمیت
نگارش از
کل به جزء

پروبیوتیک ها: تعریف مختصر، مطالعات پیشین یا مرتبط، GAP و نقد، مکانیسم

تاثیر پروبیوتیک ها بر فاکتورهای ایمنی: تعریف مختصر، مطالعات پیشین یا مرتبط، GAP و نقد، مکانیسم

تاثیر پروبیوتیک ها بر فاکتورهای آنتی اکسیدانی: تعریف مختصر، مطالعات پیشین یا مرتبط، GAP و نقد، مکانیسم

تاثیر پروبیوتیک ها بر رشد: تعریف مختصر، مطالعات پیشین یا مرتبط، GAP و نقد، مکانیسم

بیان دقیق
مسئله

اهمیت موضوع، GAP های اشاره شده در پاراگراف های قبل، هدف (عنوان)

اهمیت،
GAP
هدف

خصوصیات بیان مساله (۱)

- ◉ کوتاه و مختصر و مفید بودن،
- ◉ همبستگی و انسجام مطالب در بیان مساله بسیار مهم است.
- بیان مساله خوب از یک کل شروع شده و به تدریج به جزئیات می پردازد.
- استفاده از منابع و مستندات باید در راستای تبیین بهتر و دقیقتر موضوع و برای نشان دادن اهمیت کار باشد و نشان دهد که موضوع مورد پژوهش چه خلا علمی را پر خواهد نمود.
- استفاده زیاد از منابع توصیه نمی شود. به صورت عرف ۲۰ تا ۳۰ منبع کافی است
- انشای روان بیان مساله نباید تحت تاثیر منابع قرار گرفته و به نظر برسد که متن دارای گسست های معنایی و انشایی است.

خصوصیات بیان مساله (ادامه)

- حتماً باید کلمات و مصادیق جدیدی که در تحقیق زیاد مورد استفاده قرار می گیرد و یا کلماتی که اختصاصاً شما برای تحقیق خود ساخته اید را در بیان مساله وارد نمایید.
- پاراگراف آخر بیان مساله باید روشن و دقیق هدف عالی و نهایی تحقیق را بیان نماید. البته ممکن است این پاراگراف شباهت زیادی با هدف کاربردی تحقیق بیابد که ایرادی ندارد

شما می توانید در بیان مساله :

- از اشکال استفاده نمایید تا موضوع را بهتر شرح دهید.
- آوردن نمودارهای مختلف به خصوص در جهت باز نمودن ابعاد تحقیق و تبیین دقیق موضوع
- حتی می توانید از جداول استفاده نمایید.

در بیان مساله نباید:

- فرافکنی زیاد و ادعاهای بزرگ داشته باشید.
- به شکل تمسخرآمیزی نتایج تحقیقات دیگران را زیر سوال ببرید.
- سالادی از جملات و عبارات علمی را ردیف نمایید.
- از نتایج و نوشته های دیگران کپی برداری نمایید.

بیان مسأله زمانی کامل است که به سؤالات زیر پاسخ دهد:

۱. موضوع چیست و چه چیز باید مطالعه شود؟
(تعریف موضوع، اطلاعات، میزان و شدت مشکل، پیامدهای آن)
۲. علت انتخاب موضوع چیست؟ (اهمیت و ضرورت)
۳. نتایج آن چه فایده ای دارد؟ (فواید)
۴. چه اطلاعاتی هم اکنون در دسترس است؟ (چه مطالعاتی انجام شده است)
۵. در صورتی که مطالعه مشابه ای انجام شده است چرا شما می خواهید تکرار کنید؟

بیان مسأله موجب :

- متمرکز نمودن حیطه عمل طرح
- پروراندن طرح تحقیقاتی (اهداف ، فرضیات، روش اجراء و غیره)
- آشنایی بیشتر محقق با ابعاد مشکل
- اهمیت موضوع تحقیق برای دیگران و فواید نتایج آن مشخص تر شود
- در ارائه طرح و نتایج آن به سازمانهای مربوط مفید است.

چک لیست ارزیابی بیان مساله

خیر	بلی	خیر	بلی
	۷- بیان مساله مختصر و شامل نکات اصلی است		۱- بیان مساله دارای مقدمه و زمینه سازی مناسب است ؟
	۸- بیان مساله فاقد عبارات زاید و احساسی است .		۲- پرداختن به ابعاد مختلف مساله مثل ماهیت مشکل ،میزان و شدت مشکل ،توزیع مشکل و بیان علل احتمالی وقوع آن
	۹- پرداختن به کلیه عت های احتمالی و اجتناب از بیان یا بزرگنمایی علت فرعی		۳- توضیح مختصر از تاثیر مشکل در جامعه و درک آن توسط ذینفعان
	۱۰- از اشاره کردن به راه حل‌های فرضی اجتناب شده است .		۴- دلیل انتخاب موضوع و بیان ویژگیهای آن و مهم بودن تلاش در زمینه موضوع
	۱۱- عنوان تحقیق از روی بیان مساله قابل درک است		۵- تبیین تلاشهای انجام یافته دیگران و کاستی های موجود در زمینه موضوع
	۱۲- اهداف و فرضیات یا سوالات از بیان مساله قابل تدوین است		۶- بیان و وضع مطلوب و نتایجی که از حل مشکل انتظار می رود .

تمرین

بررسی ارتباط فاکتورهای آیریسین ، بتاتروفین و لیپوکالین-۲ با شاخص های تن سنجی در افراد چاق

روش تحقیق کاربردی در علوم پزشکی

براساس سرفصل های مصوب
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

Applied Research Methodology in Medical Sciences

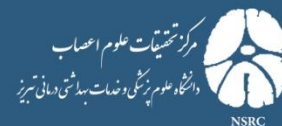
دکتر مرتضی قوجازاده
دکتر فاطمه پورنقی آذر

روش تحقیق کاربردی در علوم پزشکی
Applied Research Methodology in Medical Sciences

دکتر مرتضی قوجازاده
دکتر فاطمه پورنقی آذر

۱۳۹۴

Applied Research Methodology in Medical Sciences

Morteza Ghojzadeh M.P.H., Ph.D.
Fatemeh Pournaghi Azar DDS., MDS.

سخنی با خوانندگان

کتاب حاضر دارای این ویژگی خاص است که به پژوهشگران در تدوین گام به گام مراحل مختلف انجام یک پژوهش به زبانی ساده و علمی و با مثال های روشن کمک می نماید. نویسندگان با اعتقاد بر این باور و به امید ارائه خدمتی شایسته اقدام به تهیه و تدوین این نوشتار نموده و مخاطبین خود را پژوهشگران جوان و مشتاق علوم پزشکی قرار داده اند.

نام گذاری عنوان روش تحقیق کاربردی در علوم پزشکی بر این کتاب نیز ناشی از باور فوق است تا با بیان اساسی ترین و مقدماتی ترین اصول پژوهش با زبانی حتی الامکان ساده و روان، بتواند بر آشنایی آنان با فنون و مهارت های پژوهش بیفزاید و به همین دلیل از بیان و ارائه فرمول ها و محاسبات ریاضی پیچیده که بعضاً در پژوهش های علوم پزشکی کاربرد دارد؛ اجتناب شده است. کتاب حاضر شامل ۱۵ فصل جداگانه هست که هر فصل، به بیان جزئیات و اجزای یک پژوهش کاربردی می پردازد.

ISBN : 978-600-7128-55-8

بها ۵۰۰۰۰ ریال

NEVER GIVE UP

